

під нею на славянським соборі...
„Вір мені, се буде, буде!“ кличе виведений Костомаровим ентузіаст слов'янофіл.

Так мріяли наші діди серед безпросвітної ночі страшного Миколаївського режиму. Сі мрії повертають до нас уже в формі реальних проєктів, чергових завдань,—широкої автономії України, федеративної російської республіки, забезпечення прав народностей, які живуть на Україні, щоб утворити з ними дружні і солідарні відносини для добра краю і його народу. Се велике щастя для нас, що нам сі старі мрії доводиться реалізувати. Але се положення накладає і великі обов'язки.

Ми не можемо зіставитися мрійниками-поетами, ми мусимо перевести старі мрії на твердий язик реальної політичної роботи, не мріяти, а творити реальні відносини, норми і підстави життя економічного, культурного, політичного.

Се треба нам пам'ятати щодня, що години, щоб не змарнувати дорожнього моменту, який-може бути—і не повториться більше.

М. Грушевський.

Вічна пам'ять.

Серед радісних співів свободи, що могутньою хвилею розлягаються нині повсюду, лунають і сумні мотиви: в серці народу, що святкує перемогу, живе щира подяка тим, хто поліг в боротьбі за волю—ім вічна пам'ять!

Так, вічна пам'ять ім, тим, хто дав нам свободу!

Та кожного разу, як в повітрі розносяться ці повні почуття-слова, згадуються й інші люди, може далекі од нас часом, але такі близькі й дорогі всім свідомим силам рідної землі.

Коли нас тисячі, коли ми достойні свободи, коли готові до роботи творчої, коли ми знаємо, чого ми хочемо, знаємо, яким шляхом нам іти—то це тому, що ми люде не вчорашнього дня, що ми виховувалися й зростали віками, тому, що по-за нами довга праця поколінь, подвиг і жертва великих і малих, знаних і незнаних героїв нашого минулого.

Коли б у нас не переривалася й серед мас нитка історичних традицій, коли б завжди перед очима стояли трагічніші, сторінки нашої старовини, коли б була написана історія нашого заслання, коли б ближче ми знали діла давньої нашої еміграції, життя і мрії українців на вигнанні,—то кожен з нас, схилившись чолом перед тими, хто загинув, щоб дати нам нині свободу, співаючи вічну пам'ять, мав би завжди перед очима й величні постаті нашої історії.

Сіль нашої землі, пророки рідного народу—ім вічна пам'ять: тим людам, що од творім гадяцького трактату, через Орликову конституцію, через ідеї „Історія Руссов“, благородні мрії нашого масонства, зберегли аж до часів Кирило-Мефодіївського братства, яке скристалізувало думку попередніх поколінь, демократичні ідеали, ідеї автономії й федералізму, ті ідеї, що їх так поширило й натхнене слово Кобзаря й політичні писання Драгоманова...

Та не тільки тому, що в нас були свої пророки, які все життя своє присвятили ні те, щоб „заховати й примножити“—мовлячи словами магіфесту Виговського до Європейських держав—для себе й потомства нашого за помічю Божою зброєю здобути і кровю стільки разів вернену свободу нашу—зберегли ми в собі душу живу й творимо тепер з себе силу,—але й тому, що за ними пішли ісповідники їхньої віри, люде міцні духом, що не боялися ані смерті, ані кайданів, чи вязниці, ані заслання чи поневарян на чужині.

Тим мученикам нашого народу—вічна пам'ять!

І поруч з славнозвісними іменами тих, хто стояв на чолі України, і подвигом життя довів свою вірність, рідному народові, як Виговський, Дорошенко, Нелюбович-Тукальський, Полуботко, Кальнишевський і інші, що за ними муки заслання, каземати Марієнбургу чи Петропавлівської фортеці, келії соловецького монастиря,—поруч з ними повинні ми згадати й

тисячі тих безвісних героїв, що душу свою положили за рідний край.

Всім, хто страждав з кінця XVII віку на заслання в снігах Сибіру, всім—і тій жменьці вірної своїм ідеалам української інтелігенції—мазепинцям, що з них розпочинається історія нашої політичної еміграції, і тій силі козацтва, що по'зруйнованні Січі, подалася в Туреччину, всім ім, що вмерли далеко од рідного краю, в плавнях Добруджі чи аж в Анатолії—всім ім вічна пам'ять.

Тисячам, що полягли під Конотопом і Полтавою, всім тим, що ім, як запорожцям за часів Петра, „голови луплено, шню до плахи рубано, вішано й інші тиранські смерті завдано“, всім старим, немоцним, жінкам і дітям Батуріна, нещасним жертвам святої Коди й Лебединських могил—вічна пам'ять.

Вічна пам'ять всім тим, хто в рідну землю поклав міцні й тривкі підвалини—кров свою, кости свої—того величного будинку нової, вільної України, що будувати його й велика честь, велике щастя, та велика відповідальність спадає на нас...

Тим то в цей ясний день, коли над змученою рідною землею сходить нове сонце правди й волі, ми спомінаємо наших пророків і мучеників „незлим, тихим словом“.

Ім,—що за Україну, за її свободу „душу й тіло положили“, всім ім—вічна пам'ять.

Вячеслав Прокопович.

21. III. 1917.

У Києві.

● **Правничка комісія.** Центральна Українська Рада має звернутись до Центрального Уряду в справі виселення і полегшення становища галичан-українців: заложників, адміністративно виласаних і арештованих з наказу військового уряду. Для цього Ц. Р. доручила правничій комісії зібрати відповідний матеріал, щоб приділити Ц. Урядові.

Правничка комісія просить всіх українців-галичан, де б вони не були, подавати в правничу комісію, кожного в своїй справі, всякі інформації, як то: імя, прізвища, звання, звідки походять, хто, де й коли їх арештував, куди його вислано і де зараз перебуває.

Адреса комісії: Українська Центральна Рада, ул. Володимирська, музей, Київ.

● **Привітання до української гімназії.** Катеринославська юнацька спілка щиро вітає Українську гімназію.

● **Із Севастополя:** матроси українці синього моря мійноносця „Презвительний“ щиро вітають перше одкриття української гімназії. Сердечно бажаєм успіху просвіти України.

Українська гімназія доводить до відомості, що канцелярія однинена в середу 29-го од 4-ої до 5-ої години.

● **Гурток салдатів фронтового шпиталю** організує бібліотеку і просить надіслати йому зайві книжки.

Адреса: Д. Армія. 721 св. пол. зап. госпиталь. Салдатовому депутату.

● **Українське військо.** Вчора відібрано з ставки звістку, що на Україні можна організувати з добровольців українське військо.

● **Про поліцію.** Київський губернський комісар одержав з Петрограду наказ, що тих поліцаїв, яких ще не скинуто в посади, але які зараз не беруть, учасні в діяльності миліції, треба лічити увільненими.

Приймати поліцаїв до миліції дозволено губернському комисарові по згоді з виконавчими комітетами, або земськими та городськими управами.

● **Въ шкільній окрузі.** Вчора новопризначений поєчитель Київської шкільної округи М. П. Василенко почав виконувати свої обов'язки.

◆ **До уваги кооперативів.** Тимчасовий Київський Губернський Кооперативний Комітет просить Правління всіх споживчих (потребельних), сільсько-господарських, молочних та інших кооперативів Київської губернії подати в Комітет (Київ, Інститутська, 3, Союзбанк) свої адреси.

◆ **На Великодню писанку.** Солдатам від священника Н. Бортовського до редакції нашої газети надійшли 51 карб., зібрані парафіянами сел. Братська-Борцагівка.